

Szerkesztőség:
Templomudvar 2. sz.
Kiadóhivatal:
Sándor régens-u. 39.
Sárgónyclm: „Délbácska”
Telefonszám: 137.

DÉLBÁCSKA

Előfizetési árak:
Egy óra - 15 dinár
Negyedévre - 45 dinár
Félévre - 90 dinár
Egyes szám ára
75 PARA.

NOVISAD, 1922 május hó 20

POLITIKAI NAPILAP

III. évf. 108. szám

Szombat

A városról

is essen egyszer szó e helyen. Arról a városról, amely nagy szürkeségével, maláriás levegőjével és tüdőt emésztő porával naponként körülölel bennünket. Hiszen mégis csak ez van legközelebb hozzánk, az ő baja a mi fájdalmunk és annak hangja nem jut el Genováig — de még Beogradig sem. Hiába kiáltja fülünkbe nap-nap után panaszait, mi meghallgatjuk, mert nem menekülhetünk előle, de segíteni nem tudunk rajta. Annyi a hibája, annyi kivetni való van rajta, hogy szinte nem is ismerünk benne rá a mi kedves Duna-parti városunkra. Az utcáin szétterülő szenny és piszok, a portölcsérek elzárják a kilátást — a várostól. Pedig milyen könnyen vissza lehetne varázsolni a tisztaságot, a rendet, Európát. Mert most olyan érzéseket kelt mindenkiben a száguldó autók után felkavart por és a bacillusok milliárdjai alatt hápogó tüdő, mintha a legsötétebb Ázsia valamely kényurának székhelyén élveznék a természet zabolátlan jókedvét. Hangzatos jelszavakkal cifrázzuk fel városunkat és ha idegen betéved közibénk, nem tudja megmondani, mi a különbség Novisad és Gyevgyeli között. Ugyanaz a kép itt, mint ott. Semmi különbség a Vojvodina központja és Macedónia valamely helye között. Pedig minden meg van ahhoz, hogy városunk minden tekintetben az első kultur központok között foglaljon helyet. Természetadta kincsei, szerencsés fekvése arra predesztinálja, hogy az ország egyik legelső városa legyen. Ez nem is ütközik olyan nagy nehézségekbe, csak ki kell nyújtani kezünket mindazokért, amelyeket a Sors elénk helyezett; de éppen itt van az akadály, nem nyulunk értük, mert apró intrikák és nevetséges kicsinyességek elgáncsolnak minden olyan akaratot, amely kitörni szeretne a fullasztó korlátoltságából és azzá tenni ezt a várost, amire hivatva van. Sorsunk intézői a közgyűlési teremben többször nem a köz érdekeit tartják szem előtt, hanem mindent mellékszempontok szerint mérlegelnek. Nem emelkednek a közérdek magasabb színvonalára, természetes tehát, hogy a munkaalkotás sem lehet nagy koncepciók eredménye. Kicsinyes szempontok, teljesen mellékes tekintetek, gyakran személyes ambíciók fojtják bele a lelket a városba. Egy jól átgondolt városfejlesztési terv és azon célhoz vezető eszközök helyes megválasztása töltse ki a lokálpolitika programjának kereteit. Mindaddig, amíg ez meg nem történik, szomorú kilátások nyílnak a város számára és le kell mondania arról, hogy gazdasági, kulturális és egyéb szempontokból is elfoglalja az első helyet.

Óriási izgalom Genovában

Lloyd George és Csicserin titokzatos tanácskozása — Angol-francia szakítás előtt — „Rendkívüli események várhatók...”

Genova. (Eredeti táv.) A politikai bizottság mai ülését már csak formálisnak tekintik éppen úgy, mint a záróülést, amely valószínűleg csak nagyon rövid ideig fog tartani, mert Lloyd George már délben utazni akar. A delegátusok közül sokan már ma elutaztak.

Washington. (Eredeti távirat) Irányadó körök szerint, ha a hágai értekezlet kizárólag szakértőkből ül össze, Amerika elfogadja a meghívást.

Genova. (Eredeti táv.) Rajnai képviselők ma Facta miniszterelnöknel energikusan kérték Düsseldorf, Düsssburg és Ruhrdorf katonai megszállásának beszüntetését. A képviselők hangsúlyozták, hogy az egy év óta tartó megszállás ellenkezik a versaillesi békeszerződés vonatkozó részeivel, de a népjogok szellemével is.

Genova. (Eredeti táv.) A politikai bizottság ülését ma déli fél 12 kor nyitották meg. A francia és belga delegátusok az ülésen nem jelentek meg. Schanzer ismertette az orosz kérdésben folyó tárgyalások menetét. Csicserin válaszigjegyzékére vonatkozólag kijelen-

tették, hogy az elfogadhatatlan, ennek dacára is elhatározták, hogy a tárgyalásokat Hágában folytatják. Az eddigi jelek szerint az Egyesült Államok a hágai tanácskozáson nem fognak részt venni. Az ülésen Litvánia delegátusa feiválágosítást kért, hogy a Treuga Dei feltételei csak a hatalmak és Oroszország közti viszonyra vonatkoznak-e, vagy pedig a hatalmak egymásközti viszonyára is? Az előbbi esetben Litvánia nincs biztosítva egy esetleges lengyel támadás felől. Facta kijelentette, hogy a kérdés elintézési módja a 6-ik cikkelyből megállapítható. Skirmunt lengyel külügyminiszter kijelentette, Litvánia nyugodt lehet, Lengyelországnak nincsenek támadó szándékai. Ezek után Hollandia delegátusa kormánya nevében meghívta a hatalmakat Hágába, ismételve, hogy minden résztvevő egyforma jogokban fog részesülni. Az ülés végén Lloyd George indítványozta, hogy az értekezlet elnöksége a holland kormányval lépjen érintkezésbe a munkálatok technikai kivételére vonatkozólag. Az ülés fél egykor ért véget.

Bucsulátogatások . . .

Genova. (Eredeti táv.) Tegnap délután a konferencia delegátusai bucsulátogatásokat tettek egymásnál. Az oroszok szombaton és vasárnap még Genovában maradnak, hogy az olaszokkal megkezdett kereskedelmi tárgyalásokat folytassák. A konferencia ma délutáni teljes ülése után a delegációk a sajtó bucsulátogatását fogadják.

London. (Eredeti táv.) Az alsó-

„Rendkívüli eseményeket várnak . . .”

Genova. (Eredeti táv.) A diplomaták között óriási izgalom uralkodik, mert mindenki rendkívüli eseményeket vár. Castelle Albertiben tegnap egész éjjel titokzatos tanácskozások folytak Lloyd George és Csicserin között. Barthou rendkívül ingerült és nem ment el azon találkozóra sem, amelyen az angol miniszterelnökkel kellett volna tárgyalnia. A semleges diplomaták kijelentik, hogy a záróülésen olyan események várhatók, amelyek az angol-francia szövetség felbomlását eredményezhetik.

Egy konferencia Amerikában is?

Páris. (Eredeti távirat). Egy amerikai pénzügyi szakember, minden valószínűség szerint Vanderlip, kijelentette, hogy Amerika saját maga fogja kiválasztani azt a pillanatot, amelytől kezdve foglalkozni kíván Európa gazdasági újépítésével. Ha az bekövetkeznék, Amerika a legmesszebbmenő programot fogja előterjeszténi, amely magában foglalja a jóvátétel és az egymásközti hadiadósságok kérdését és mindazt, ami

ezen kérdésekkel szervesen összefüg. Ezek megoldásához természetesen újabb konferenciára van szükség, amelynek megtartásához — szerinte — Amerika levegője sokkal alkalmasabb. Amerika mindenekeiött őszinte törekvést kíván látni Európa gazdasági reorganizációjában. Genovát az őszinteség és a kölcsönös bizalom hiánya jellemezte, ezért merült ki munkája politikai veszeke-
déseiben.

Lloyd George ma elutazik

London. (Eredeti távirat.) Lloyd George szombati este érkezik vissza Genuából. Az angol alsó és felsőház ünnepélyes fogadtatást rendez számára. A vezérpolitikusok levelet köröztettek, melyben többek között a következőket mondják: Mindenki érzi közöttünk, hogy a miniszterelnöknek visszatérése alkalomával nyilvános elismerést kell adni. Bár a genuai konferencián voltak nézeteltérések, a miniszterelnök sohasem sajnálta a fáradságot, hogy keresztülvigye, mit hazájának és az európai békének érdekében tartott. — Lloyd George valószínűleg a jövő hét közepén az alsóházban beszámol genuai utjáról.

Genua. (Eredeti távirat.) Az olasz újságírók bankettjén Facta miniszterelnök a következőket mondotta: Az egész világ tárgyalni fog a genuai értekezlet

eredményéről. Különösen a hatalmas érdekelletetek teszik majd élesekké a kommentárokat. A genuai hat hét alatt a változó körülmények óriási veszélye fenyegetett és sokszor a legnagyobb feszültség között különféle csalódások alapos aggodalmat váltották ki. Mindannyiunk jóakarata azonban diadalt aratott amit az is lehetővé tett, hogy az olasz küldöttség mindig közvetítően beavatkozott. Ha az értekezlet előtti lelkiállapotot összehasonlítjuk a mai hangulattal, megállapíthatjuk az elért haladást. Az eddig lehetetlennek látszó érintkezések helyreállottak és a súlyos jelenlegi kérdéseket már nem tekinthetjük megoldhatatlannak, hanem megvizsgáljuk és tanulmányozzuk őket. Így az értekezlet utat mutatott újabb összejövetelek számára.

A záróülés hivatalos programja

GENOVA. (Eredeti távirat.) A genovai konferencia záróülésének hivatalos programja: Az előző teljes ülés jegyzőkönyvének hitelesítése; a gazdasági bizottság határozatainak előterjesztése; a politikai bizottság határozatainak előterjesztése; a mandátumok átvizsgálására kiküldött bizottság jelentése; a varsoi konferencia határozatai a Vörös Kereszt régi munkaprogramjának megvalósítására vonatkozólag; záróbeszéd.

LONDON. (Eredeti távirat.) Washingtonból érkező jelentések szerint Amerika részt fog venni a hágai konferencián.

LONDON. (Eredeti távirat.) Lord Grey a lapokban közölt levelében kifejti, hogy a genuai konferencia jó példát mutatott arra, mit nem szabad tenni Európa újjáépítésére és az általános béke biztosítására. Az alkalmazott módszer kezdettől fogva helytelen volt. Az angol kormány sem emelkedett külpolitikai képességeinek magaslatára.

Létrejött a megegyezés

Olaszországgal Fiume és Dalmácia ügyében

A rapallói szerződés végrehajtása — Fiume és a dalmáciai III. zóna kiürítése

Genua, május 19. (Eredeti távirat.) Lloyd George közvetítése Jugoszlávia és Olaszország között az Adria kérdésében sikerrel járt. A két állam megbízottai között létre jött a megegyezés.

Beograd. A jugoszláv-olasz megegyezésről a külügyminiszteriumba csak a fenti szűkszavú távirat érkezett meg. Csak a lapokhoz érkezett sürgönyökből váltak ismeretessé részletek a megegyezésről. Eszerint Olaszország beleegyezik a dalmáciai harmadik zóna és Susak kiürítésébe. A Baross kikötő ügyében elismeri Sforza gróf volt külügyminiszter levelében foglaltakat. Ezenkívül elismeri, hogy a Baross kikötő jugoszláv fönhatóság alá tartozik. Fiume helyzetét egy külön bizottság fogja rendezni, amelyben Olaszország és Jugoszlávia is képviselve lesznek. Jugoszlávia átengedi területén az összes vonatokat, amelyek Fiuméba mennek. Egy külön bizottság fogja megállapítani Fiume határát Olaszországgal és Jugoszláviával szemben, a rapallói szerződés alapján.

Olaszország előterjesztését a dalmáciai olasz kisebbség ügyében elutasították, mivel Olaszország nem akarta elfogadni Jugoszlávia javaslatát az Olaszországban élő jugoszláv nemzeti kisebbség ügyében.

Részletesebben még nem ismeretes a megegyezés szövege miután erről sem a jugoszláv sem az olasz delegátusok nem nyilatkoztak.

Egy másik genovai távirat szerint a megegyezés a következő alapon jött létre: Az Adria kérdésben a tárgyalások alapján úgy határoztak, hogy olasz-jugoszláv bizottságot küldenek ki, amelynek feladata lesz a Baross kikötő és Fiume szabad városának kiürítése. Időközben a rapallói szerződés értelmében Olaszország kiüríti a harmadik dalmát zónát és Fiume külvárosát, Susakot. A kölcsönös kívánságoknak megfelelően Dalmáciában rendezni fogják az opció jogát.

Franciaország hadiadósságai ügyében tárgyal Amerikával

Bécs. (Eredeti táv.) A „Neues Wiener Tagblatt” jelenti Párisból, hogy Poincaré azon elhatározását közölte az Amerikai Egyesült Államokkal, hogy Parmantier pénzügyminiszteri vezérigazgatót Washingtonba küldi azon megbízással, hogy indítsa meg a tárgyalásokat az amerikai bizottsággal a francia hadiadósságok visszafizetéséről. Franciaország hajlandó megfizetni valamennyi tartozását a kamatokkal együtt azonban bizonyos könnyítéseket és a fizetési haladékot kér azon esetre, ha a jóvátételi probléma változást szenvedne és tekintettel volnának Németországra és Oroszországra.

— Dr. Tyeremov Dragomir volt kulai és topolai főszolgabíró ügyvéd irodáját megnyitotta Novisadon, Kralja Petra ulica 8. (a püspöki palotával szemben.)

800 subotcai iskolásfiú látogatása Beogradban és Novisadon

(Saját tud.) Tegnap délelőtt kis iskolásfiúk hosszú karavánja vonult végig Novisad utcáin. A menet élén katonazenekar haladt. Mintegy 1500 gyermek követte a zenekart. Az iskolásfiúk egyrésze a novisadi elemi iskolák növendékeiből állott, akik Subotcáról Beogradba utaztak, s onnét való visszatérükben kísérték itt, hogy megtekintsék Novisadot is.

A 800 subotcai fiú csütörtökön Beogradban járt, ahol tanítóik vezetése mellett megtekintték a főváros nevezetességeit. Csütörtökön délután beogradi iskolásfiúk kíséretében Topcsiderre mentek, ahol tágas négyszögben felülva várták az autóból megérkező királyt. A gyermekcsereg lelkes éljenzése után

a király egy óra hosszal beszélgetett el az apróságokkal,

akiknek közvetlen szeme láthatóan felültette. Később a tanítókkal beszélgetett, majd autóján, száraysegéde kíséretében eltávozott. A gyermekcsereget különvonat vitte vissza Beogradba. A fiukat kísérő tanítók tiszteletére este bankett volt a Szlavia étteremben.

A péntek reggeli vonattal Novisadra érkező subotcai kirándulókat az állomáson a novisadi elemi iskolák összes növendékei várták, élükön a katonazenekarral. A fiukat ebédidőre kettes, hármas és ötös csoportokban vendéglátó házaknál helyezték el. A kísérők tiszteletére pedig bankettet adtak a helyi tanítókollégák.

Ebédután kivonultak az állomásra, ahonnan három órakor indult el Subotca felé a gyermekeket vivő különvonat, amely oda esti hat órakor érkezett meg. A kis kirándulók az egész időt a legjobban ha gyalogban töltötték, mégcsak megbetegedés sem fordult elő a közel ezer gyermek között.

Letartóztatták Rézer Lipót villanszerelőt

Egy furcsa betörőriasztás epilógusa

(Saját tud.) Különös és részleteiben titokzatos ügy foglalkoztatja tegnap óta a novisadi rendőrséget. Az eset részletei a következők:

Vogl Henrik Futaki ut 12. szám alatti üvegkereskedő tegnap délben beárta üzletét és ebédelni ment. Fogl a vasredőnyöket nem húzta le, csupán az ület üvegablás ajtaját zárta le. Ebédelés közben irodájában felekezett két vidéki vevője, akiknek csomagjaik még a délelőtti folyamán helyezte el üzletében. A két vidéki vásárlóval, akik csomagjaikat kérték, az üvegkereskedő visszaindult üzletébe. Ekkor déli egy óra lehetett. Fogl furcsa meglepetés érte már üzletének ajtajában. Az ajtó zárjában belülről benne volt a kulcs. Amikor benyitott az üzletbe, ott látta állni a házban lakó villanszerelőt, Rézer Lipót.

Kölcsönös meglepetések után Rézer meglepetészerű tartózkodását azonnal mentette, hogy gyanus zajt észlelt az üzletben, ahova a zaj okát megtudandó, behatolt. Hogy ezen műveletnél milyen kulcsot használt, egyelőre nem árulta el. Fogl kiszolgált két vásárlóját, aztán üzletének hátsó ajtaján klengedte a betörőket riasztó villanszerelőt.

Az üvegkereskedő, hogy tisztán láthasson a furcsa látogatás ügyében, azonnal jelentést tett a rendőrségen Rézer Lipót ellen, betörés és lopás kísérlete miatt. A rendőrség Rézert előzetes letartóztatásba helyezte. Kihallgatása folyik.

Lapzártakor értesülünk: Rézer Lipót cínoldattal megmérgezte magát. Meghalt.

Németország visszavásárol

Bécs. (Eredeti táv.) Mielőtt a német küldöttség Genuát elhagyja, alá fogják írni az olasz-német megegyezést, mely szerint Olaszországban fekvő német birtokokat, az olasz részről igényelt területek kivételével, 800 milliós márkáért visszavásárolhatják. Megegyezést kötnek továbbá Olaszországnak járó német jóvátételi teljesítményekről is.

alá temették. Az asszonyok sikoltozva szalagáltak az utcán. Némelyik megőrült. Sokan a templomba menekültek, de a gyönyörű Madonna-székességház szintén összeomlott. Amikor a falai repedezni kezdtek, az emberek ordítva rohantak ki a belsejéből. Csak az oltára maradt érintetlenül.

A papok a város határában a szabad ég alatt rendeztek istentiszteleteket. Meghaló látvány volt, amint az otthonukból kiűzött emberek sokadalmi letérdelt s homlokát földre illesztve könyörgött, hogy Isten szüntesse meg a veszedelmet.

Az olasz kormány, amint értesült a veszedelemtől, nyomban kilenc millió lírát utalt ki az írs'geknek. Ezenkívül katonákat és különböző mestereket küldött Coratoba, hogy a város határában barakokat építsenek. Néhány barakot már össze is szegeztek, úgy, hogy a betegek, öregek és gyermekek fedél alatt vannak.

A köpeniki kapitány Temesvárott

Örmester, aki két évig volt ezredorvos

Temesvár, május 19. A Temesvárott megjelent „Bánati Hírlap” írja:

A köpeniki kapitányt is megszégyenítő, szenzációs eset foglalkoztatja most a temesvári katonai helyőrség hadbíróságát. Amíg ugyanis a köpeniki kapitány, aki egyébként cipész volt, csak egy napig tudta kapitányi rangjával egy kis német város híszékeny helyőrségét félrevezetni, addig a temesvári alkaptány két évig d'zelgett ezredorvosi uniformisában, amíg most rájöttek szélhámos kuruzslásaira.

A szenzációs esetről a tegnap esti órákban értesültünk s így csak röviden számolhatunk be a nem mindennapi merész elhatározásról, a melyre a volt csász. és kir. örmester vetemedett.

Az eset ez: a 31. gyalogezrednél két év óta egy Braun Jenő dr. nevű ezredorvos szerepelt, akiről most kiderült, hogy a régi osztrák hadsereg közegészségügyi csapatában, mint „szanitészörmester” szolgált és orvosi diploma nélkül, elég ügyesen végezte ezredorvosi munkáját. Ritka teleményességére vall az a körülmény, hogy két év után csak a napokban jöttek rá, hogy illetéktelenül bitorolja az ezredorvosi rangot. A nyomra egy recept vezetett, amelyet az örmesterdoktor egy katona leányának írt és a gyógyszerárban a receptet gyanusnak találtak.

Ugyanis, oly nagy mennyiségű mérget recepturázott a köpeniki orvos, hogy az elővigyázatos patikus állat részére is tulnagynak deklarálta a gyilkos mérget s az esetről nyomban jelentést tett. Így pattant ki a titok. Amikor Braun Jenő dr. ennek hírére vette, hamarosan kerekelt előtte és állítólag Csehszlovákiába szökött, ahol most ellene folyik a nyomozó eljárás, hogy méltó büntetését elvegye.

A temesvári köpeniki doktor egyébként nős ember. Néhány év előtt nőül vette egy előkelő temesvári zsidócsaládnak a leányát, akik mit sem tudtak Braun örmester titkos üzemeiről, mivel az ezredorvos ur díszkréten elhallgatta előlük orvosi tudományát és teleményes doktori specialitását.

Milyen legyen egy női strandruha?

(Saját tud.) Azt méltóztatták tapasztalni ugyebár, hogy a nyár legszebb öröme közé tartozik a strand. Nagyszerű egy ilyen nap a strandon, csak egy hibája van, nem kedvez valami nagyon a női hiúságnak, a női öltözködésnek. Mert a nő mindég szép és divatos szeretne lenni, már pedig a strandra való kirándulásnál nem a divat a fő, hanem a praktikuság. Így van aztán, hogy a női kiránduló ruhát nem lehet mindég szépnek mondani. Illetőleg nem lehetett eddig. Mert ezután még a strandruha is elegáns lesz. Áll pedig ez a strandruha egy sima fehér vagy csíkos rövid angol szoknyából és egy élénk-színű kötött vagy horgolt selyemjumperből,

mely jumper a párisi divat idel legbájosabb kreációja. Fontos kiegészítője a strandruhának még a selyem jambó sapka.

Az összeállítás roppant sikkes, egészen frappáns. Biztosak vagyunk benne, hogy az ideli nyáron minden noviszadi nő ilyen kirándulóruhában fog menni a strandra.

Még egyet-mást az idel fűrdőruháról. A fűrdőruhák az idén a legkülönbözőbb fazonban, de mindig csak a legfinomabb anyagból készülnek. Színre nézve a fekete fehér színek dominálnak a fűrdőruháknál, nagyon viselik ezenkívül a trikókon az élénk-színű szegélyezéseket. Mint újdonság nagy divatnak ígérkezik a fehér és csíkos fűrdőbőpeny, amelyet cepp fazonban hordanak. (k.)

HIREK

— **Ki lesz a zászlótartó a király házasságán.** Régi nemzeti szokás szerint, melyet a mostani királyi esküvőn is meg fognak tartani, zászlótartónak is kell lennie a királyi házasságon. E tisztségre Zsiblyák-Sarinéből (Montenegro) való nemes Siba Jilja Mihály kapitányt hívták meg. Az apja Zsivko, Péter király házasságán volt zászlótartó, Mihály nagyapja János, ki a lozicel harcban esett el Karagyorsye zászlótartója volt. Evvel tehát egy szép tradíció fognak betartani.

— **A noviszádi ünnepélyekről** szóló sajtóközlemények elkészítésével a rendezőbizottság a helyi „Orient Express” tudósító irodát bízta meg Első közleményét ma kaptuk meg. A beküldött tájékoztatás utolsó fejezete így hangzik:

„A rendezőbizottság újból felkéri az összes iskolákat, társadalmi és kulturegyesületeket, valamint a sportegyleteket, hogy az ünnepélyre vonatkozó álló programjukat és előterjesztéseiket sürgősen dolgozzák ki és a pénteken délután 5 órakor, a városháza tanácstermében tartandó általános értekezletre megküldésükkel küldjék ki.”

Ilyenképpen mi a csütörtökön tartott gyűlésről pénteken behirdelt tudósítást csak szombaton reggel közzétehetjük. Ez külsőben akkor furest, ha a szombat reggeli lap pénteken délutánra szóló utasításokat és felhívásokat közöl. Milyen „express” ez az Orient?

— **Az esküvői ünnepélyt előkészítőbizottság,** amelyet péntek délutánig — rajta kívül álló okok miatt — a sajtó nem értesíthetett ma szombaton délután 5 órakor a Városháza tanácstermében ülést tart. Az ülésen való megjelenésre felkértek az összes társadalmi egyesületek, sportklubok és iskolák vezetőségét is.

— **Személyi hír.** Tosity Dusan a „Gradjevinska Direkcia” noviszadi osztályának főnöke a jövő hét elején utazik el a méreöki konferenciára Sarajevóba.

— **A párisi gyilkosság.** Tegnap röviden jelentettük, hogy meggyilkolták Párisban Bernard orvos feleségét. A gyanu a szoba leányra irányult, akit ma letartóztattak egy zárdában, ahova tartának elkövetése után menekült. A gyilkost, nővérének vallomása szerint, egy laban már hosszabb ideig ápolták egy Páris melletti elmegyógyintézetben.

— **A belfasti vérengések.** A Délbácskának jelentik: Belfastban tegnap két támadást intéztek viilamos kocsik ellen. Három ember meghalt, többen súlyosan megsérültek.

— **A közös múkincsek felosztása.** Bécsből jelentik: A volt monarchia közös javainak az utódállamok között való felosztása ügyében tárgyalások folynak az egyes utódállamok bécsi képviselői és az osztrák kormány között. Ezek a tárgyalások eddig még eredménytelenek. Az osztrák kormány egyedül Csehszlovákiával egyezett meg a közös levéltár anyagára vonatkozólag. A békeszerződés értelmében a múzeumok tárgyait a megállapított megváltási díj ellenében szerezhetik meg az érdekelt utódállamok. Illetékes helyen megállapították, hogy a közös múzeumok anyagának legnagyobb részéhez Magyarországnak van szerződésben biztosított legnagyobb igényjoga, amit a származási elv alapján állapítanak meg.

— **Német gazdaküldöttség Magyarországon.** Budapestről jelentik a Délbácskának: Ma este a pomerániai mezőgazdasági kamara 12 tagja érkezett Budapestre. A látogatás célja a haboru után magyar mezőgazdasági viszonyok tanulmányozása, másrészt a német gazdák az évek óta megszakadt összeköttetést ismét fel akarják venni a magyar mezőgazdákkal. A német vendégek fogadtatásáról és elszállásolásáról a magyar kormány gondoskodik.

— **A debeljacsai magyar párt helyi alakulatának alakuló gyűlése.** A bányai magyar párt debeljacsai helyi alakulata május hó 21-én tartja meg alakuló közgyűlését. A szervezet az alakuló ülés megtartását a főöttes hatóságoknak már bejelentette és a becskeréki központi vezetőségnek is elküldötte meghívó levelet. A becskeréki párt vezetősége felhívja az érdeklődőket, hogy minél többen vegyenek részt a debeljacsai helyi alakulat közgyűlésén.

— **Az amerikaiak és a szegény budapesti gyermekek.** Budapestről jelentik: A múlt évben az Amerikai Rellef Adminisztration budapesti kirendeltsége egyezményt kötött Budapest tanácsával, melynek értelmében az iskolákban 50.000 szegény gyermeket ingyen ebéddel, ruhával, fehérneművel és élelmiszerekkel lát el. Budapest fővárosnak pedig a kirendelt felügyelő tanszemélyzetet kellett volna fizetnie. A fő város a külön munkadíjat nem folyósította, az amerikaiak azonban a késedelem elkerülése céljából maguk fizették ki a 240 ezer koronát. Budapest törvényhatósága a szűkös pénzügyi helyzetre hivatkozva nem vállalta az összeg fizetését. Az amerikaiak most újból kérik a pénzt, ellenkező esetben olyan álláspontot kellene elfoglalniok, amelynek a szegény gyermekek látnák kárát.

— **A lokomobilok, gépkezelők és fűtők vizsgálja.** A gőzgépkezelők és gőzkazán fűtők vizsgáló bizottsága a lokomobil gépkezelők és fűtők vizsgálatait Vel.-Becskeréken június 10-én és július 1-én tartja meg. A kérvények az „Inspekcijs Rada” Veliki-Becskerék címzendők.

— **Kitüntetések a francia anyáknak.** A Délbácskának jelentik: A párisi városházán tegnap hatszáz sokgyermekes családnyanya arany, ezüst és bronzérmeket kapott. A nemzeti szövetség elnöke hangsúlyozta, hogy a speciális vegye tárgyalás alá és fogadja el a kamara által már elfogadott törvényjavaslatot, amely állami segélyt utal ki minden családanyának, akinek legalább három, tízennégy éven aluli gyermeke van.

— **Egy manchesteri vegyész nagyjelentőségű találmánya.** Londonból jelentik: Egy manchesteri vegyész új eljárással lehetővé tette, hogy festékeket bizonyos anyagok iránt fogékonyvá lehet tenni úgy hogy minden más anyag iránt érzéketlenek maradnak. A találmány a teksztilliparban igen nagyjelentőségű, mert lehetővé teszi, hogy közös medencében különböző anyagokat például selyemből és gyapjuból készített anyagokat egyszerre több színre lehet festeni.

— **A rimamurányi vasművek alaptökéjének felemelése.** Budapestről jelentik: A rimamurányi vasművek rendkívüli közgyűlésén az igazgatóság az alaptöke felmelését indítványozta. Hosszabb vita után a közgyűlés 255 szavazattal 145 ellenében az indítványt elfogadta. Az igazgatóság elhatározta, hogy az alaptökefelemelési határozat végrehajtásaképen 104400 darab rendes részvényt a régi részvényeseknek 2200 koronás árfolyamon bocsát ki; a részvényesek elővételi jogokat folyó hó 22-31-ig gyakorolthatják.

— **Berlinben meglóptak egy amerikai bankárt.** Berlinből jelentik: Az „Unter den Linden” egyik elsőrangú szállodájában tegnap este meglóptak egy amerikai bankárt. A tolvajoknak legalább másfél millió márka érték került a kezükre, többek közt egy zacskó briliáns.

— **Bosnyák—Hercegovinai kiállítás Beogradban.** Május 30-tól június 7-ig a király házassága alkalkalmából tartandó ünnepély időtartalmára bosnyák—hercegovinai kiállítás lesz rendezve házi és ipari munkákból. A kiállításon látható lesz: szövet, szifla, cal-llin, goblin, férfi és női nemzeti viselet, faragványok, különböző művészi arany, ezüst és rézműves tárgyak. A kiállítás a „Szaborna” templom mellett levő elemi iskolában lesz.

A görög trónörökösne állapota. Athéntől jelentik: A görög trónörökösne állapota még mindig súlyos az orvosok azonban remélik, hogy néhány nap múlva már túl lesz a veszélyen.

Csakis fényképes igazolvánnyal lehet Beogradba utazni a házassági ünnepek alatt. A rendőrfőkapitány rendeletet bocsájtott ki, mely szerint azok, kik Beogradba szándékoznak utazni a házassági ünnepek alatt e hó 25. déli 12 óráig jelentkezzenek a főkapitányi hivatal 4 számú szobájában. A jelentkezők 11-12 óráig lesznek fogadva. Csakis fényképpel ellátott igazolványok érvényesek. Az igazolványok vasárnap 28-án és hétfőn 29-én lesznek kiadva 11-12 óráig. Akinek a jelentkezésnél nem lesz még fényképe, beadhatja, ha az igazolványáért jön. A város közönségének figyelme felhívta arra, hogy csakis ilyen fényképes igazolvánnyal lehet Beogradba utazni az ünnepek tartama alatt.

Időprognózis. Egyelőre meleg, tulnyomóan száraz idő várható.

Hány jogász vizsgázik Beogradban? A beogradi egyetem jogi fakultásán 3575 jogász jelentkezett vizgára a júniusi terminusra.

A novisadi róm. kath. temető IV. tablójának rendezése alatt a következő halottak sírhelyei esnek utóba: Simonita Károly és Anna 1872—1896., 2 Weingartner sir 1871—1872., Mészáros Mihály 1875, Molnár Mátvás, Emma Engelberger 1901. és Alois Licher 1872. Felsőbírátnak ezeknek hozzátartozói, hogy 30 nap alatt Dr. Gerich Endre temető bizottsági elnökénél (lakik Zrínyi Péter utca 21/a szám alatt) jelentkezzenek, ellen esetben nevezettek, amennyiben 30 év még nem telt el elhalálozásuk óta, a hitközség által exhumáltat fognak Kelt Novisad, 1922. május 20. A róm. kath. hitközség elnöksége. 1—5

Leégett kórház. Rómából jelentik: A leégett Santo Spirito kórház borzalmas katasztrófája színhelyén ma megjelent az olasz királyi pár. A pápa szelvény részvénytulajkosokat küldött. A romok között eddig harminc megsebesedett holttestre avadtak.

Károlyi Mihály közcélokra ajánlotta fel egész vagyonát. A Délbácska ak jelentik Budapestről: Károlyi Mihály gróf házassági perének tárgyalását ma folytatták. Károlyi jogi védője ismertette Károlyi két levelét, amelyek szerint egész vagyonát feladásra adta közcélokra adományozza, hogy ezzel politikai szereplésének jóhiszeműségét bizonyítsa. A tárgyaláson a védő nagy bőbeszédűséggel értekezett a házasság fogalmáról. A Károlyi hitbizomány jogi képviselője kéri a kincstár keresetének elutasítását, amelyben a kincstár gróf Károlyi egész vagyonának a magyar államra való háramlását kéri. A tárgyalás tart.

A német evangélikus egyházak egyesülése. Berlinből jelentik: A dozócsatornákön aláírják a wittenbergi vártemplom a német evangélikus egyházak egyesülését. Ezzel ünnepélyesen megpecsételik a németországi evangélikus egyházak egyesülését.

Amnesztia a királyi esküvő napján

Kik kaphatnak amnesztiát?

Beogradból jelentik: A minisztertanács már kidogozta és a király elé terjesztette annak a nagyszabású amnesztia rendeletnek a tervezetét, amelyet Sándor királyi esküvője alkalmából fognak kibocsájtani.

A rendelet szerint amnesztiában legfőképpen politikai és katonai természetű bűntettekért és vétségekért ellátott részesíthetők, amennyiben cselekményük nem volt olyan súlyos természetű, hogy az állam érdekeit veszélyeztette. Az amnesztia ilyen esetekben úgy a már ellátottakra, mint a még vizsgálati fázisban levőkre alkalmazandó. Kiterjed az amnesztia azokra a sajtóvétségekre is, amelyeket folyó év január kette cédike előtt követtek el.

Részetesen fölöröli szándék a rendelet, hogy a politikai és katonai természetű vétségek mely esetekben alkalmazható az amnesztia.

Igy a katonai büntető törvénykönyv 52, 69, 70. és 71. szakaszai alapján ellátottak; továbbá azokra a montenegrói büntető törvénykönyv 87. és 88. szakaszai alapján a podgorikai katonai bíróság által még 1918 október 28. dika előtt ítélték el. Ugyanígy azokra a polgári és katonai büntetésekre, kik a novisadi felelősségi bíróságnál még a magyar bíróságok által és a magyar törvények alapján ítélték el és pedig az 1878. évi I. IV. és V. t.-c., továbbá az 1890. 20. XX. t.-c. 173. 174. 453. és 456. szakaszai; az 1912. XXX. t.-c. és az 1912. XII. t.-c. 22. 24. 26. 27. és 29. szakaszai végül az 1913. XXIV. t.-c. 2. és 3. szakaszaiba ütköző büntettek és vétségeikért ítéltettek el.

Külön rendelkezést tartalmaz a rendelet a nem politikai és nem katonai, tehát közönséges bűntettek megkegyelmezésére nézve. Ebben a kategóriában amnesztiát kaphatnak a kisebb bűntettek, ha büntetésük nem haladja meg a két havi szabadságvesztés, vagy egyezer dinár pénzbüntetés mértékét.

Egy másik rendelkezés szerint feltételek amnesztiában részesíthetők azok a közönséges bűntettek, akiknek büntetése kettőtől hat hónapig terjed, ha egyébként méltánylást érdemelnek. Végül lehetővé teszi a rendelet, hogy olyan egyénekre is kiterjeszhető legyen az amnesztia, akiknek eseteire vonatkozóan nincs külön rendelkezés följelvé, azonban valamely rendkívüli körülmény részükre a büntetés elengedését indokoltá teszi.

Amnesztiát kapnak ezenkívül az összes újságírók, akiket politikai sajtó vétségéből kifolyólag ítélt el jogerősen a bíróság.

Az amnesztia tervezetével foglalkozott a radikális párt is. Markovics Lajos referált a készülő rendeletről, amelyet igen élénk vita követett. Zsulyevics képviselő azt követelte, hogy a szalonkai bűnösöknek ne adjanak kegyelmet. A demokraták viszont azt követelik, hogy a Fekete kéz összes tagjának kegyelmezzenek meg.

A kölcsön ügye

Szarajevó, Kumanudi és Szatánics ma folytatták a tanácskozásokat Párisban a kölcsön megkötése ügyében. A miniszterelnök véleménye szerint nem kell sietni a kölcsön megkötésével különösen ilyen feltételek mellett, amilyen a Blair csoporté, mert később valószínűleg kedvezőbb ajánlatok is érkeznek.

Páris nem akarja, hogy a parlament meghallgatása nélkül kössék meg a kölcsönt. Különböző miniszterelnökök csak Szarajevóbol való visszatérése után fog véglegesen határozni a kölcsön ügyében.

Kumanudi és Szatánics még Szarajevóban maradnak és tanácskoznak a miniszterelnökkel. Beogradba csak szombaton este érnek vissza.

A kölcsön ügyében egyébként ma fordulat állt be. Az Equitable Trust újabb ajánlatot nyújtott be a kormányhoz, amely az összes eddigi ajánlatoknál kedvezőbb.

A budget

Beograd. A pénzügyi bizottság befejezte a pénzügyi törvény és budget tárgyalását. A költségvetés július 1-én kezdődik. A budgetben mutatkozó hiány fedezésére kellett a vasúti tarifát felemelni. A költségvetés bevétele 6700 millió dinár, kiadása pedig 6720 millió dinár. A hiányt különböző illetékek felemelése révén fedezik.

Ipar- és Kereskedelmi Takarékpénztár

Novisad — Ujvidék

DEVIZAVÉTELEKET

az új rendelet alapján
EREDETI TÖZSDEI ÁRFOLYAMON
a legkulánsabban teljesít.

Színház — Mozi

Premiér a színházban. Ma este kedves vigjáték kerül bemutatásra a Nemzeti Színházban. A fehér lónál című három felvonásos vigjáték bizonyára nagy sikert fog elérni.

Kettős vendégszereplés. Hétfőn este művészi eseménye lesz a színháznak. Az igazgatóságnak sikerült erre az estére két olyan művész vendégszereplését biztosítani, amilyen kettő együtt még nem volt novisadi színpadon. A pillangó kisasszony To-tó-san szerepét Popov Jelisaveta, a beogradi opera vendége énekl, Pinkerton pedig Turlusski, a beogradi opera tenoristája.

A magyar állami színházak ügye. Budapestről jelentik: Az utóbbi időben az állami színházak működése ellen sok kifogás hangzott el. Illetékes helyen a hibák főokát elsősorban a szétforgácsolt vezetői hatáskörökben látják. Most a magyar kormány ezen akként akar segíteni, hogy visszaállítsa az intendánsi állást és egységes vezetésre bizza a nagyvonalú kulturumunka megindítását.

A magyar színeszet Szlovénzkóban. A szlovénzkói magyar színházgató helyzetét nagyon megnehezítette a szlovénzkói miniszterium azon rendelete, hogy a társulatban csak szlovénzkói illetőségű színészek lehetnek. Faragó színházgató kérte ennek a rendelkezésnek a megváltoztatását, mivel a végrehajtás a színház kvalitásának a rovására menne. A bratiszlavai miniszterium helyt adott Faragó kérelmének, aki így módon most magyarországi színészekkel fogja megerősíteni társulatát.

Hasbeszélőt szerződett új, félhavi műsorára a Chat Noir, azonban a bemutatás május 15-én elmaradt. Utólag kiderült, hogy valamelyik vámhivatalban megrekedt — nem a művész — csak a hasbeszélő képessége, amelynek csak ma jutott birtokába. A nagy szerű attrakció a mai, szombati műsoron mutatkozik be, a Chat Noir gyönyörűen átalakított, nyári kerthelyiségében.

Tőzsde

Beograd, május 19. Francia frank —, dollár —, osztrák korona 0—, Csehszlovák korona —, lei —, léva —, London 300, Paris 610, Newyork 6775, Genf 1300, Milánó —, Róma 360, Prága 13350, Berlin 24, Bécs 071, Bukarest 4850, Budapest 870, Szaloniki —, Szófia —. Irányzat launya. Kereslet nyugati devizák iránt.

Zagreb, máj. 19. Dollár 6680—6790, font 303, frank 611—612, líra 356—360. Newyork —, Paris —, Prága 13280—13370, Berlin 2370—2390, London —, Milánó Bécs 066—074, Budapest 870—875.

Zürich, május 19. Zárlat. Berlin 174 (1775), Hollandia — (2025), Newyork 522 (5215), London 2322 (2323), Paris 4735 (4755), Milánó 2670 (2725), Prága 99750 (1000), Budapest 66 (67), Zagreb 18770 (190), Varasó — (—), Bécs 550 (0055), bélyegzett osztrák korona — (0055).

A novisadi terménytőzsde hivatalos jegyzései május 19-én. Bácskai buza 77—78 kg. 2 arázalék kötés 375—380, bácskai rap kínálat 290, kötés 28125, bácskai tengeri Novisad vidéki kötés 2675—270, bácskai tengeri subotical paritásban exc. kötés 2775. bánáti tengeri subotical paritásban kötés 2675, bácskai tengeri stara pazovai paritásban kötés 270, nulláslistá saakkal ab Bácska kötés 5315—5375, főző iszt saakkal ab Bácska kötés 5125. Irányzat tartós.

Philatelisták részére.

Schaubek illusztrált bélyeg-album számos értékes bélyeggel együtt eladó. Megtekinthető 3¹/₂—4¹/₂ óra között Örmény Páternál, Alex. Kralj u. 45.

SPORT

* A novisadi válogatott csapat „próbagaloppja” szármalmas lefolyása volt. A csütörtöki „tréni” mérkőzést feltűnő kevesen nézték végig, de azt hisszük, akik kint voltak is egytől-egyig el voltak ragadtatva, — saját türelmüktől. A tréning egy órával később kezdődött a kitűzött időpontnál, azonkívül a „B” csapat helyett egy „G” csapatnak is beillő „együttes” jelent meg. Az „A” csapatnak azonban ez is elég erős ellenfél volt, mert a könnyelműen és lélek nélkül játszó játékosai csak 1:0 arányban tudták őket megverni. Bizony ha így játszana az „A” csapat Beogradban is úgy könnyen Subotica sorsára jutna. Reméljük azonban, hogy ez nem fog bekövetkezni és minden játékos kiadja magából teljes tudását, amelynek a csütörtöki mutatott formák semmire sem voltak eü tükröl. Kritikát nem akarunk evakorolni a mérkőzésről, mert ha megírnánk azt a kevés jót, amit arról írhatnánk, lamét azzal gyanoztatának bennünket, hogy klubérdekeket szolgálunk.

* A novisadi egyesületek nevében Zsivánovics személyesen is körbenjár az alszövetségénel, a bukaresti válogatott megszerzésének érdekében. A szövetség részéről Kodzsis, a bírókollegium elnöke a legmesszebbmenő támogatásról biztosította Zsivánovicsot és megígérte, hogy szonnal kiírják Bukarestbe és támogatják a novisadi egyesületek kérését. Adler író az NTK agilis pénztárosa, románnyelvű levelet fogalmazott, mellyel egyesesen a Román szövetséggel léptek érintkezésbe egyesületeink a pünkösdi mérkőzések ügyében. A levélre mindennap várják a választ és egyáltalán nincs kizárva, hogy pünkösdi két napján nemzetközi atrakciónban learsze közönségünknek.

* NAK csapatai vasárnap a következő összeállításban játszanak: I. csapat Paszt I. — Markovics, Róka II. — Balogh, Rozsits, Schmidt — Grünberg, Németh, Horváth II., Bosnyák, Horváth I., Ötözés délután 3 órakor a Schmidtéknél.

II. csapat délután 2 órakor az OSKV II. ellen az NTK pályán a következő összeállításban játszik: Paul — Münster, Popovics, Maurice, Mandics, Majsay — Klein, Totovics, Parakker, Martin, Paszt II.

Az ifjusági I. vasárnap délelőtt 10 órakor a Makkabi ifjusági ellen. Összeállítás a következő: Paul — Németh, Varga — Illa, Tóth, Hauser — Grünberg, Pllkó, Dobi, Molnár, Paszt II.

Az ifjusági II. A Viktória ellen délelőtt negyed 9 órakor: Mandics II., Turóci, Hauser I. — Renner, Bódi, Sarró — Beltler, Kóka, Horváth III., Hauser II., Mandics III. — A második csapat délután 1 órakor a NAK pályán öltözik.

Feladó szerkesztő: Dr. Szlezák Rezső.
Kiadótulajdonos: Fátih Ferenc és társai.

Apró hirdetések.

SZEMBETEGET
megvizsgál és sikerrel
gyógyít dr. Wickert Hen-
rik orvos, szemorvos No-
vi Vrbas (Ujverbász.)

IZLESES NYOMTAT-
VÁNYOKAT készít Novi-
sádon a Gutenbergkönyv-
nyomda, Szabadság-tér 1.
1-10

Német 2895-1-7

levelező (nő)-t

keres azonnali belépésre novisadi cég.
Cím a kiadóhivatalban.

Poloskát

csak „CIMESTUS”-szal írson!
Kapható: a „SOA” illatszertárban.

Fodrász-üzlet

10 éve fennálló, jóforgalmu, a
Futaki-ut 96. szám alatt, szabad
kézből azonnal eladó. 5 6

ERZSÉBET

MAJUS 21.

A zöld zsoké

Nagy kalandordráma
8 felvonásban.

Eladó kitűnő zongora,

plüss diván, sakkasztal 2 ülöké-
vel, ágy sodronybetéttel, virág-
állvány, cselédágy és stélázs. —
Közvetítők kizárva. — Ustavska
(Alkotmány) u. 43. 2893 1

GÉPERET

képzésért és részlet-
fizetésre elad, — to-
vábbá géprészletet,
tüket, olajat stb. és
összes gépek javítását vállalja

BOURNE és TÁRSA

Novisad, Miletity (Kenyér) utca 4.

Az Ipar és Kereskedelmi Takarékpénztár R. T. Novisad, kereskedelmi iskolát végzett vagy most érettségiző

GYAKORNOKOT

és némi bankpraxissal bíró

kezdő tisztviselőt

keres. 2881-1-2

! készítenek leggyorsabban és legolcsóbban mindennemű könyvnyomdai munkák

GUTENBERG

könyvnyomdában Novisad, Szabadság-tér 1. szám alatt (a rom. kátholikus templommal szemben. — Telefon 98.

Szélmalom

3 pár kövel és a melléképületek
kel, vagy csak a berendezés eladó.
A farészek tölgyfából vannak. —
Bővebbet a tulajdonosnál

ŠTRAPAJEVIĆ PAJA

Golubinci (Srem) 2882-3-3

Több jókarban levő 2846-0

Stráfkocsi

azonnal eladó

KRUMESZ PÁL

szállítónál Futoška ulica 82. sz. alatt.

Okleveles mérnök,

ak. külföldön öt évig mint gyár-
vezető működött, keres műszaki
alkalmazást. Jelige: Mérnök 1913.
a kiadóhivatalba. 2872 3 3

Vasöntő-vasesztergályos, lakatos és
modelasztalos 2878-3-3

TANONCOKAT

jó fizetéssel felvesszünk. Zikmund és
Társas mezőgazdasági gépgyár Novisad.

Motorcsónakok eladók!

35 HP. Nesselndorfer

8 m. hosszú nyitott vastest, 14 személyre,
16/20 km., **vonatmánnyal 58 km.**
óránkénti sebességgel. — Ara Budapesten
35 000 Dinár.

15 HP. N. A. G.

6 m. hosszú nyitott, **7 személyes 12 16**
km. sebességgel. — Ara Budapesten 15.000
Dinár. — Bővebb felvilágosítás és fényképek
a kiadóhivatalban. 2884-3

APOLLO
MOZGÓ

MAJUS
20

Fejnélküli lovas.

Főszerepben: HARRY PIEL.

I. rész.